

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 54/2015
22.10.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиље В.Г. из Ч., ... број ..., чији је пуномоћник В.В. из Ч., Улица ... број ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2230/13 од 12.11.2013. године, у седници одржаној 22.10.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2230/13 од 12.11.2013. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2230/13 од 12.11.2013. године и пресуда Основног суда у Чачку П1 714/11 од 11.04.2013. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку П1 714/11 од 11.04.2013. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име разлике у плати за период од 01.01.2007. године до 14.01.2011. године исплати укупно 438.316,85 динара и то у појединачним месечним износима са законском затезном каматом на појединачно досуђене месечне износе, а све ближе одређено у изреци. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужба тужиље према туженој повучена за износ главног дуга од 6.893,45 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженој на име накнаде трошкова поступка исплати 35.521,50 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2230/13 од 12.11.2013. године, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, у смислу одредбе члана 395. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Апелациони суд у Крагујевцу је решењем Р1 199/14 од 04.11.2014. године исправљеним решењем истог суда Р1 199/14 од 27.11.2014. године, предложио Врховном касационом суду одлучивање о ревизији тужиле изјављеној против пресуде пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2230/13 од 12.11.2013. године, у смислу члана 395. ЗПП.

Врховни касациони суд налази да је Апелациони суд у Крагујевцу правилно закључио да су у конкретном случају испуњени услови из члана 395. ЗПП, јер постоји потреба за уједначавањем судске праксе, с обзиром да је тужилца уз ревизију доставила више одлука судова са територија Републике Србије у којима је у истој правној ситуацији одлучено другачије него у побијаној одлуци, па је прихватио одлучивање о ревизији тужиле као изузетно дозвољеној и одлучио као у ставу првом изреке овог решења.

Одлучујући о ревизији тужиле у смислу одредбе члана 399. ЗПП („Службени гласник РС“, број 125/04 и 111/09), који се примењује у смислу одредбе члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била у радном односу код тужене и радила је на радном месту васпитача у Окружном затвору у Ч.. Решењем тужене број 93-1/2007 од 19.02.2007. године, тужилца је као државном службенику која је разврстана у звање саветника одређен коефицијент за обрачун и исплату плате у висини од 2,53 почев од 01.01.2007. године, а који је увећан за 10% по основу стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, тако да тужилца укупан коефицијент за обрачун и исплату плате износи 2.79. Обрачун плате тужилца у утуженом периоду је вршен на основу Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата у Управи за извршење заводских санкција („Службени гласник РС“ број 16/07), и то на основу члана 7. став 3. ове Уредбе. Одлуком Уставног суда У 63/2007 од 18.11.2010. године објављеној у „Службеном гласнику РС“ број 1 од 14.01.2011. године, утврђено је да одредба члана 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата у Управи за извршење заводских санкција, по којој је тужилца увећан коефицијент за 10%, није у сагласности са Уставом и законом, а тужена је тужилца у утуженом периоду исплатила плате у складу са решењем од 19.02.2007. године.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев са образложењем да су тужилца све исплате у спорном периоду вршене у складу са решењем које је донето на основу прописа важећих у време његовог доношења, а да одлука Уставног суда производи дејство од 14.01.2011. године и да члан 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата у Управи престаје за убудуће, значи од 14.01.2011. године, те да одлука Уставног суда нема ретроактивно дејство и да је у смислу члана 61. став 1. Закона о Уставном суду, тужилца имала право да тражи измену раније донетог појединачног акта, а не да подноси тужбу суду за накнаду штете.

По оцени Врховног касационог суда, основано тужила у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 263. Закона о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“ број 85/05), прописано је да се директору Управе и запосленима стаж осигурања може рачунати у увећаном трајању тако да се сваких 12 месеци ефективно проведених у обављању послова рачуна највише 16 месеци стажа осигурања, да се лицима из става 1. овог члана коефицијент увећава сразмерно степену увећања стажа осигурања до 30%, да висину коефицијента за обрачун и исплату плата у Управи утврђује Влада и да радна места на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем споразумно утврђују министар надлежан за правосуђе и министар надлежан за послове пензијског и инвалидског осигурања.

Члан 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата у Управи за извршење заводских санкција („Службени гласник РС“ број 16/07), на основу којег је увећање коефицијента тужили било 10% уместо 30%, како је то прописано законом, није у сагласности са Уставом и законом, што је утврђено одлуком Уставног суда. Услед тога, тужила је на основу члана 172. Закона о облигационим односима, поднела тужбу за накнаду штете проистеклу доношењем неуставне и незаконите Уредбе, а на основу које је тужили утврђен мањи коефицијент за обрачун плате од оног који је одређен законом.

Врховни касациони суд налази да је погрешан закључак нижестепених судова да је тужбени захтев неоснован, јер одлуке Уставног суда којима је утврђено да закон или други општи акт, односно нека његова одредба нису у сагласности са Уставом или другим законом немају ретроактивно дејство, због чега је и наведена одлука Уставног суда без утицаја на захтев тужиле за накнаду штете, у висини мање исплаћене плате за период који је претходио објављивању одлуке Уставног суда (14.01.2011. године).

Наиме, одлуком Уставног суда констатује се да наведена Уредба тужене није у сагласности са Уставом и законом, те да није у правном поретку. Уставни суд није донео одлуку о начину отклањања последица неуставне Уредбе, нити је Влада Републике Србије, у оквиру својих овлашћења, обезбедила извршење одлуке Уставног суда за спорни период неуставног и незаконитог умањења коефицијента за обрачун плате тужили, а тужена је донела одлуку којом је тужили признала право на увећани коефицијент само за период од 14.01.2011. године, односно од доношења одлуке Уставног суда па убудуће. Доношењем овог решења тужена је изменила своју претходну одлуку о висини коефицијента тужили, донетој на основу незаконите Уредбе, али само за период после 14.01.2011. године, чиме није отклоњена штета коју је тужила претрпела у утуженом периоду исплатом мање обрачунате зараде због неправилно одређеног коефицијента, што представља незаконит рад тужене. Сагласно наведеном, предмет тражене правне заштите у овој правној ствари је накнада штете, што представља грађанскоправни спор у смислу члана 1. ЗПП. Стога о захтеву тужбе јесте надлежан да одлучује суд опште надлежаности.

Имајући у виду наведено, као и да су у конкретном случају услови за увећање плате запослених у Управи уређени Законом о извршењу кривичних санкција (члан 263), а Уредба на основу које су донета решења о увећању коефицијента за исплату плате у периоду пре 14.01.2011. године, проглашена незаконитом, Врховни касациони суд налази да је незаконитим радом тужене (члан 172. ЗОО), наступио основ за накнаду штете тужиљи у утуженом периоду, а у висини разлике између исплаћене и припадајуће зараде.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 407. став 2. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу другом изреке решења.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења, утврдити чињенично стање и уз правилну примену члана 189, 190. и 277. Закона о облигационим односима, одредити висину штете коју је тужиља претрпела услед незаконитог рада тужене, те потом донети нову и закониту одлуку о тужбеном захтеву.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**